

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

อธิบายบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ ของกลุ่มภารกิจได้

- กลุ่มภารกิจตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness Team, SAT)
- กลุ่มภารกิจยุทธศาสตร์ (Planning)
- กลุ่มภารกิจวิชาการ

โครงสร้างระบบบัญชาการเหตุการณ์ระดับจังหวัด

กลุ่มประสานงานพหุภาคี

ผู้บริหารองค์กร (นพ.สสจ.)

ผู้บัญชาการเหตุการณ์

ตระหนักรู้สถานการณ์

แผน

วิชาการ

ภารกิจด้านข้อมูลและยุทธศาสตร์
Information and Strategy Section

สอบสวนควบคุมโรค

ดูแล รักษาผู้ป่วย

การแพทย์ฉุกเฉิน

สุขภาพจิต

ปฏิบัติการด้านวัคซีน

เฝ้าระวังเชิงรุก

กักกันผู้มีความเสี่ยง

ภารกิจด้านปฏิบัติการ
Operation Section

ห้องปฏิบัติการด้านสาธารณสุข

ด้านควบคุมโรคระหว่างประเทศ

สื่อสารความเสี่ยง

อนามัยสิ่งแวดล้อม

อื่นๆ

โลจิสติกส์และสำรองเวชภัณฑ์

กำลังคน

กฎหมาย

การเงิน

ประสานงาน

ธุรการ

สนับสนุนด้านไอที

จัดการศูนย์ปฏิบัติการฯ

ภารกิจด้านการสนับสนุน
Support Section

กลุ่มภารกิจด้านข้อมูลและยุทธศาสตร์

ความแตกต่างที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งระหว่าง

การจัดการสาธารณสุขภัยทั่วไปกับการจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข คือ

การจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขจำเป็นต้องอาศัย

ข้อมูล การจัดการข้อมูลที่ดี และความรู้ทางวิชาการ

1

กลุ่มภารกิจตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness Team, SAT)

“

ทีมตระหนักรู้สถานการณ์จะ
ต้องสามารถเห็นภาพ
สนามรบ ทั้งสนามรบ

”

Picture from Willmot Haidi. IMPROVING U.N. SITUATIONAL AWARENESS: Enhancing the U.N.'s Ability to Prevent and Respond to Mass Human Suffering and to Ensure the Safety and Security of Its Personnel. Aug 2017.

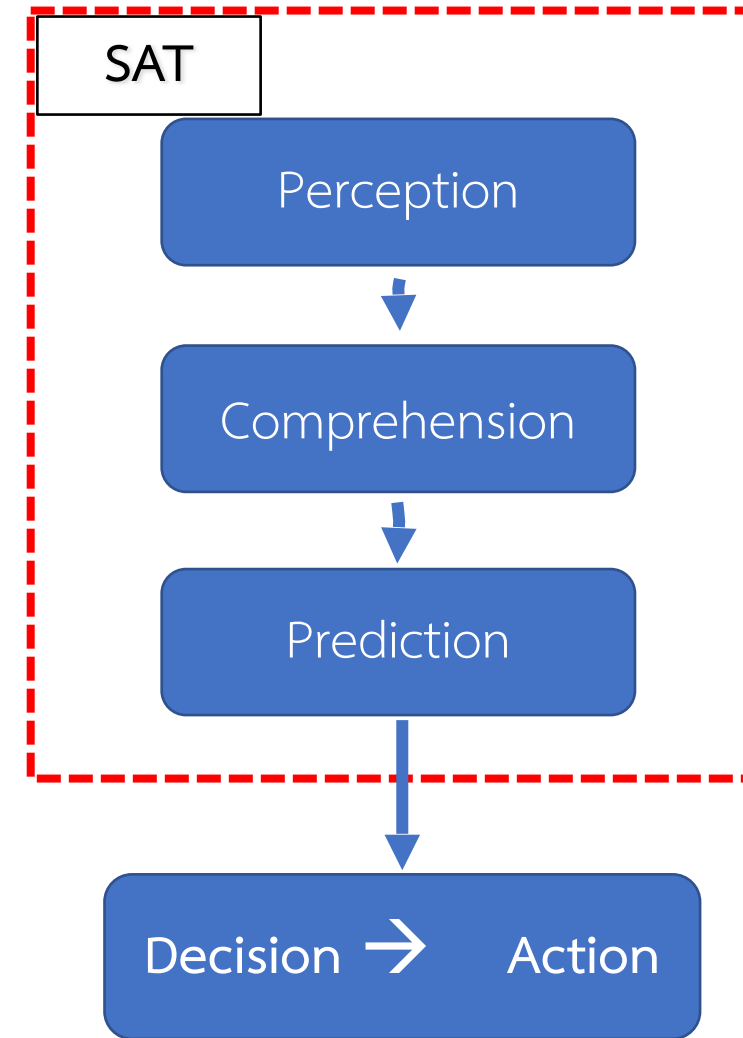
หลักสูตร การจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข ระบบบัญชาการเหตุการณ์
และศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน สำหรับบุคลากรสาธารณสุขระดับจังหวัด(PHEM, ICS&EOC : ICS100)

ICS 100

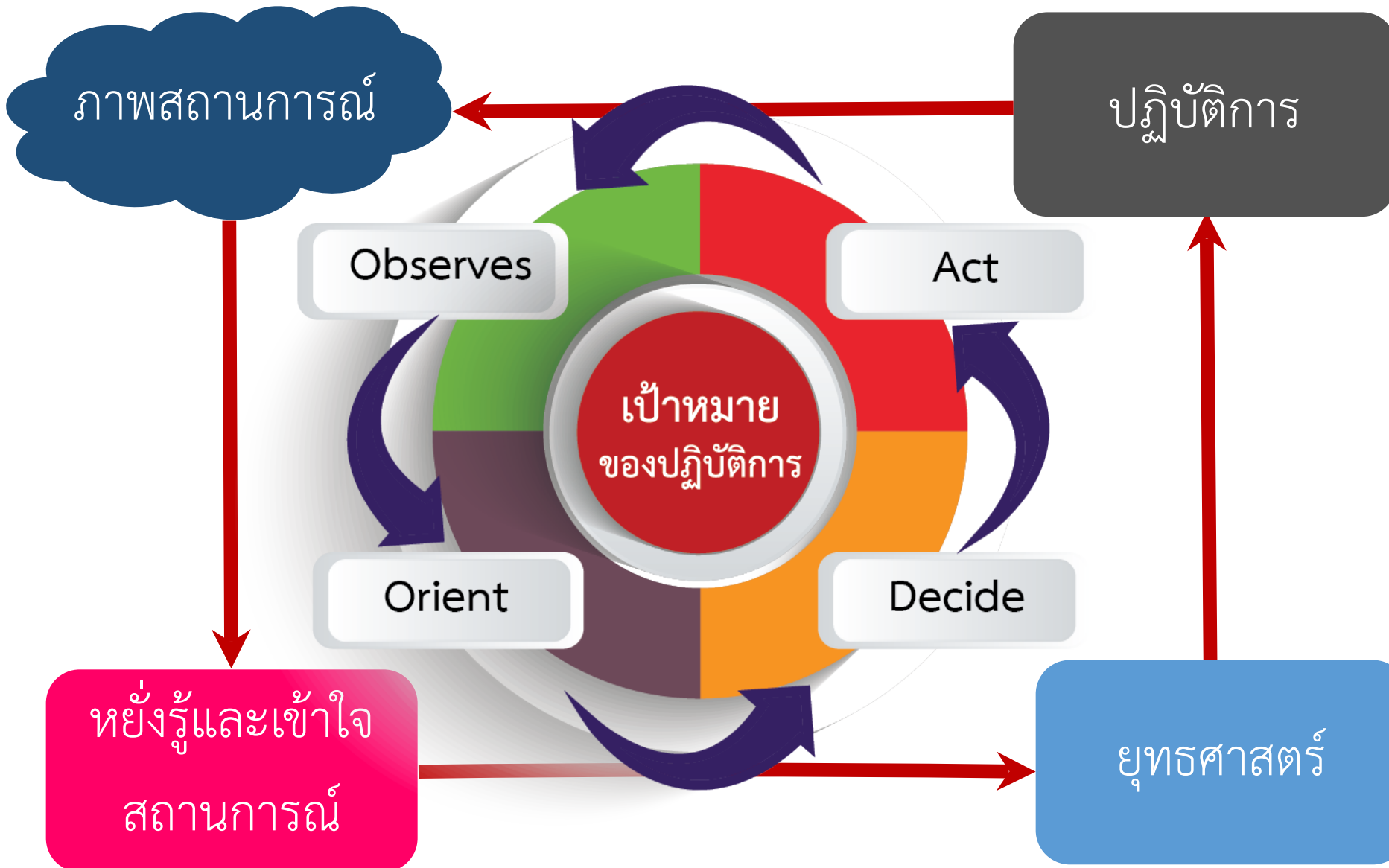
กลุ่มภารกิจตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness Team, SAT)

บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบงานในภาพรวม

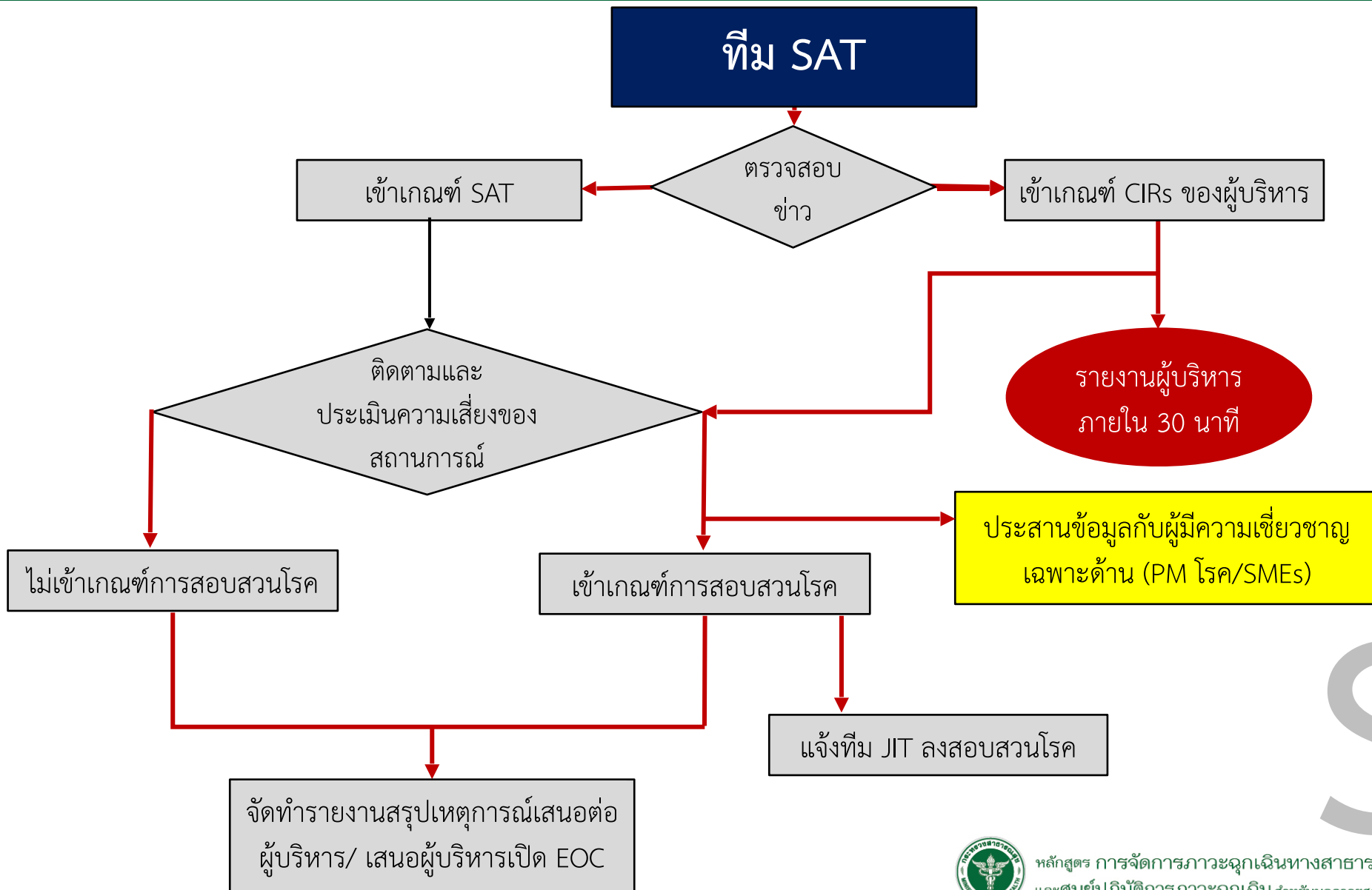
- เฝ้าระวัง ตรวจจับ ติดตามและตรวจสอบเหตุการณ์ผิดปกติที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ
- วิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงสถานการณ์การระบาดของโรค/ภัยสุขภาพทั้งในและต่างประเทศ
- สนับสนุนข้อมูลสำหรับจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายหรือมาตรการป้องกันควบคุมโรค/ภัย
- จัดทำรายงานและนำเสนอสถานการณ์โรคและภัยสุขภาพต่อผู้บริหารเพื่อการตัดสินใจ
- กำหนดและรวบรวมฐานข้อมูล/แหล่งข้อมูลที่จำเป็นให้พร้อมใช้
- ประสานเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- เสนอข้อมูลต่อผู้บริหารเพื่อพิจารณาเปิด ยกระดับ ลดระดับ และปิดศูนย์ปฏิบัติการฯ

Situation Awareness Team, SAT

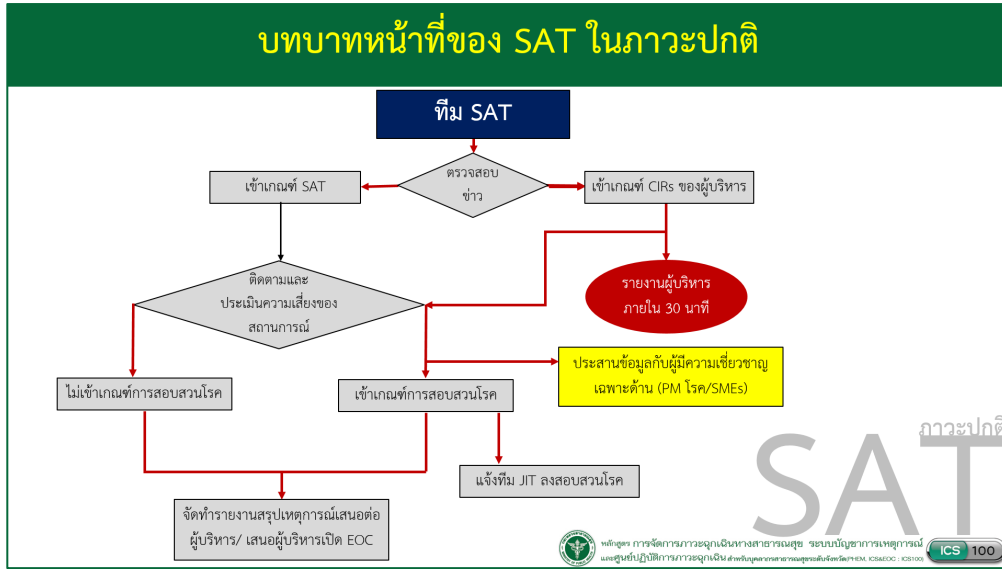

บทบาทหน้าที่ของ SAT ในภาวะปกติ

บทบาทหน้าที่ของ SAT ในภาวะปกติ

บทบาทหน้าที่ของ SAT ในภาวะปกติ

- เผื่อระวัง ตรวจสอบ ติดตามและตรวจสอบเหตุการณ์ผิดปกติที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน
- วิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงเบื้องต้นของสถานการณ์การระบาดของโรค/ภัยสุขภาพทั้งในและต่างประเทศ
- รายงานและนำเสนอสถานการณ์โรคและภัยสุขภาพต่อผู้บริหารเพื่อตัดสินใจ

- สนับสนุนข้อมูลสำหรับจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายหรือมาตรการป้องกันควบคุมโรค/ภัยสุขภาพ
- กำหนดและรวบรวมฐานข้อมูล/แหล่งข้อมูลที่เป็นให้พร้อมใช้
- เสนอผู้บริหารเพื่อพิจารณาเปิด EOC

บทบาทหน้าที่ของ SAT ในภาวะฉุกเฉิน

- ติดตาม ฝ้าระวัง วิเคราะห์ และประเมินความเสี่ยงโรคและภัยสุขภาพที่ถูกระดับขึ้นเป็น **ภาวะฉุกเฉิน** อย่างใกล้ชิดต่อเนื่อง
- ออกแบบฐานข้อมูลให้เหมาะสมกับการนำข้อมูลไปใช้
- ปฏิบัติงานร่วมกับทีมวิชาการ โดยสนับสนุนข้อมูลเพื่อกำหนดทางเลือกในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน และการพยากรณ์ (forecast) สถานการณ์ในอนาคต
- จัดทำสรุปรายงานและนำเสนอ **ภาพรวมการปฏิบัติการ (common operating picture)** ให้แก่ผู้บัญชาการเหตุการณ์ และบุคลากรที่ปฏิบัติงานภายใต้ศูนย์ปฏิบัติการรับทราบเพื่อให้ตอบสนองต่อเหตุการณ์ไปในทิศทางเดียวกัน

SAT
ภาวะฉุกเฉิน

บทบาทหน้าที่ของ SAT ในภาวะฉุกเฉิน

- เสนอพิจารณาการยกระดับ ลดระดับและปิด EOC
- ประสาน เชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง
- การจัดทำแนวทางการรับ - ส่งต่อข้อมูลระหว่าง SAT และกลุ่มภารกิจอื่น ๆ
- กำหนดและรวบรวมฐานข้อมูล/แหล่งข้อมูลที่เป็นให้พร้อมใช้

SAT
ภาวะฉุกเฉิน

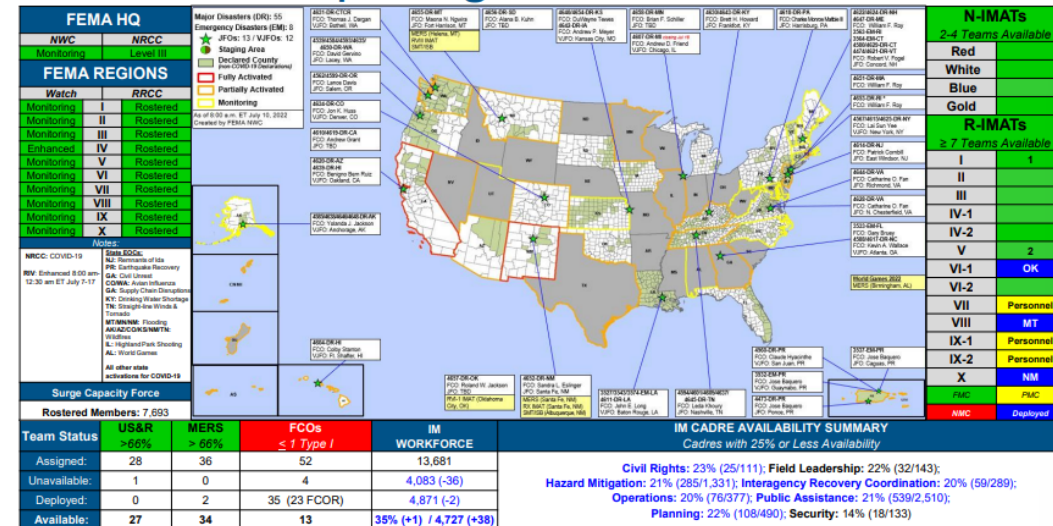

ภาพการปฏิบัติการที่ทุกคนต้องเห็นร่วมกัน

(A common Operating Picture)

- เป็นภาพรวมของสถานการณ์ และการปฏิบัติที่เป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาปฏิบัติการ (Operational period) ซึ่งได้จากการแชร์ข้อมูลของกลุ่มภารกิจต่าง ๆ ภายใต้ศูนย์ปฏิบัติการฯ
- เป้าหมายของการแสดงภาพการปฏิบัติการ คือ เพื่อให้ทุกหน่วยภายใต้ศูนย์ปฏิบัติการฯ รับทราบข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ได้แก่ ข้อมูลสถานการณ์ ข่าวกองการกระจายทรัพยากร ตำแหน่งทีมปฏิบัติการ แผนที่ ฯลฯ ในขณะที่มีการจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข

FEMA Common Operating Picture

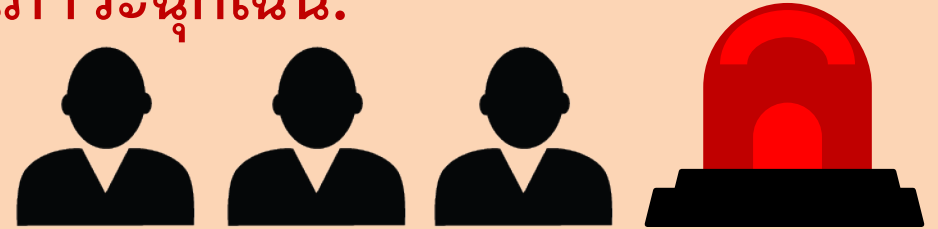
อัตรากำลัง SAT

ในภาวะปกติ: ระดับ สสจ.

สามารถพิจารณากำลังคนตามขอบเขตและ
ปริมาณงานของแต่ละหน่วยงานรับผิดชอบ
โดยให้มีผู้ปฏิบัติงานอย่างน้อย 1 คน
ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง ตลอดทุกช่วงเวลา

ในภาวะฉุกเฉิน:

ใช้กำลังคนไม่น้อยกว่า 3 คนต่อเวร ประกอบด้วย

- หัวหน้าทีม
- ผู้ช่วยหัวหน้าทีม และ
- สมาชิก

โดยจำนวนคนขึ้นอยู่กับขนาดปัญหาและความ
รุนแรงของเหตุการณ์ที่ประกาศเป็นภาวะฉุกเฉิน

โครงสร้างระบบบัญชาการเหตุการณ์ระดับจังหวัด

กลุ่มประสานงานพหุภาคี

ผู้บริหารองค์กร (นพ.สสจ.)

ผู้บัญชาการเหตุการณ์

ตระหนักรู้สถานการณ์

แผน

วิชาการ

ภารกิจด้านข้อมูลและยุทธศาสตร์
Information and Strategy Section

สอบสวนควบคุมโรค

ดูแล รักษาผู้ป่วย

การแพทย์ฉุกเฉิน

สุขภาพจิต

ปฏิบัติการด้านวัคซีน

เฝ้าระวังเชิงรุก

กักกันผู้มีความเสี่ยง

ภารกิจด้านปฏิบัติการ
Operation Section

ห้องปฏิบัติการด้านสาธารณสุข

ด้านควบคุมโรคระหว่างประเทศ

สื่อสารความเสี่ยง

อนามัยสิ่งแวดล้อม

อื่นๆ

โลจิสติกส์และสำรองเวชภัณฑ์

กำลังคน

กฎหมาย

การเงิน

ประสานงาน

ธุรการ

สนับสนุนด้านไอที

จัดการศูนย์ปฏิบัติการฯ

ภารกิจด้านการสนับสนุน
Support Section

ขยายความรุนแรง

ผู้บัญชาการเหตุการณ์
อาจจำเป็นต้องกำหนดส่วนแผนงานขึ้นมาเป็นการเฉพาะ
ให้มีหน้าที่ในการ**จัดทำแผนเผชิญเหตุ (IAP)** พร้อมทั้งประเมิน
สถานการณ์และผลการปฏิบัติงานว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่
และปรับแผนตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

เกิดเหตุการณ์

รุนแรงน้อย

ผู้บัญชาการเหตุการณ์ เป็นผู้รับผิดชอบวางแผนด้วยตนเอง

2 บทบาทหน้าที่หลักของกลุ่มภารกิจการวางแผน (Planning)

1 จัดทำแผนเผชิญเหตุ (Incident Action Plan, IAP) ของศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน (EOC)

2 รวบรวมและจัดเก็บแผนเผชิญเหตุ ในแต่ละ ห้วงระยะเวลาปฏิบัติการอย่างเป็นระบบ

3 ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของกลุ่มภารกิจต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาแผนเผชิญเหตุสำหรับ ห้วงระยะเวลาปฏิบัติการถัดไป และสะท้อน ประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาวะฉุกเฉิน

4 จัดสรุปบทเรียนการดำเนินงาน (Interim Review/After Action Review) ในช่วงระหว่างและหลังเกิดภาวะฉุกเฉิน

ระดับของแผน: แผนตอบโต้ภาวะฉุกเฉินมี 3 ระดับ

ระดับของแผน		แผนที่ระดับจังหวัดควรมี
ระดับยุทธศาสตร์ (Strategic) เน้นที่เป้าหมาย วัตถุประสงค์ของนโยบายและ แนวทางโดยรวมขององค์กร	เป้าหมาย/ จุดสิ้นสุด	-
ระดับปฏิบัติการ (Operational) บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบ การกิจ การบูรณาการ และการดำเนินการ	วัตถุประสงค์	• แผนปฏิบัติการทุกภัยอันตราย (All Hazards Plan, AHP) • แผนปฏิบัติการเฉพาะโรค, (Hazard Specific Plan, HSP) • แผนประกอบกิจการ (BCP) • แผนระดมสรรพกำลัง (Surge Capacity Plan)
ระดับยุทธวิธี (Tactical) บุคลากร เครื่องมือเครื่องมือและอุปกรณ์ การบริหารจัดการทรัพยากร และพันธกิจ	กิจกรรม	แผนเผชิญเหตุ (Incident Action Plan, IAP)

สสจ.มอบหมายกลุ่มงานที่
 เกี่ยวข้องในโครงสร้างปกติ
 จัดทำแผนเหล่านี้ก่อนเกิด
 ภาวะฉุกเฉิน

กลุ่มภารกิจ
 วางแผน (Planning)
 จัดทำเมื่อเกิด
 ภาวะฉุกเฉิน

แผนประคองกิจการ (Business Continuity Plan, BCP)

หมายถึง แผนงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร โดยกำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินการที่ชัดเจน เพื่อรองรับหรือเรียกคืนการดำเนินงานให้กลับมาใกล้เคียงกับภาวะปกติให้มากที่สุด เป็นการสร้างความมั่นใจว่าการปฏิบัติงานที่สำคัญจำเป็นขององค์กรสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง ในสถานะที่มีทรัพยากรสำหรับการดำเนินงานลดน้อยลง

- แผนประคองกิจการ ต้องครอบคลุมทุกภารกิจงานที่สำคัญและจำเป็นในองค์กร
- **จัดทำก่อนเกิดภาวะฉุกเฉิน**

องค์ประกอบของแผนประคองกิจการ

1. ขั้นตอนรายละเอียดการดำเนินงาน
2. ทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับปฏิบัติงาน
3. แผนการติดต่อสื่อสารกับผู้เกี่ยวข้องทั้งภายใน และภายนอกองค์กร
4. แผนการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติงานสำรอง (Alternate Sites)
5. ความสอดคล้องกับแผนประคองกิจการของประเทศ

BCP

แผนเผชิญเหตุ (Incident Action Plan; IAP)

- คือ แผนระดับกลยุทธ์ (tactical plan) เพื่อตอบสนองต่อเหตุการณ์เฉพาะที่เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข
- ในทุก ๆ เหตุการณ์ในระบบบัญชาการเหตุการณ์จะต้องมีการจัดทำแผนเผชิญเหตุเพื่อตอบโต้ต่อสถานการณ์ทุกครั้ง โดยปกติแผนเผชิญเหตุนั้น ต้องระบุรายละเอียดสำคัญประกอบด้วย
 - 1) วัตถุประสงค์ของเหตุการณ์ (incident objectives)
 - 2) รายละเอียดภารกิจ และกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ รวมถึงผู้รับผิดชอบ
 - 3) ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน (operational period)

“What Who How and What if”

IAP

การทบทวนและสรุปบทเรียนในระยะฟื้นฟูหลังเหตุการณ์ภาวะฉุกเฉิน

After Action Review (AAR) ในระยะ Recovery

คือ เครื่องมือการสรุปบทเรียน ทบทวนวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ของงาน

เรียนรู้ก่อนทำ

1) เป้าหมายของงานนี้คืออะไร?

2) เป้าหมายส่วนใดที่บรรลุผลเกินความคาดหมาย เพราะอะไร?

เรียนรู้ระหว่างทำ

3) เป้าหมายส่วนใดที่บรรลุผลน้อย หรือไม่บรรลุผล เพราะเหตุใด?

4) สิ่งที่ได้เรียนรู้จากงานนี้คืออะไร?

เรียนรู้หลังทำ

5) ถ้าจะมีงานในลักษณะนี้อีก จะทำอย่างไรให้ดีกว่าเดิม?

โครงสร้างระบบบัญชาการเหตุการณ์ระดับจังหวัด

กลุ่มประสานงานพหุภาคี

ผู้บริหารองค์กร (นพ.สสจ.)

ผู้บัญชาการเหตุการณ์

ตระหนักรู้สถานการณ์

แผน

วิชาการ

สอบสวนควบคุมโรค

ดูแล รักษาผู้ป่วย

การแพทย์ฉุกเฉิน

สุขภาพจิต

ปฏิบัติการด้านวัคซีน

เฝ้าระวังเชิงรุก

กักกันผู้มีความเสี่ยง

ห้องปฏิบัติการด้านสาธารณสุข

ด้านควบคุมโรคระหว่างประเทศ

สื่อสารความเสี่ยง

อนามัยสิ่งแวดล้อม

อื่นๆ

โลจิสติกส์และสำรองเวชภัณฑ์

กำลังคน

กฎหมาย

การเงิน

ประสานงาน

ธุรการ

สนับสนุนด้านไอที

จัดการศูนย์ปฏิบัติการฯ

ภารกิจด้านข้อมูลและยุทธศาสตร์
Information and Strategy Section

ภารกิจด้านปฏิบัติการ
Operation Section

ภารกิจด้านการสนับสนุน
Support Section

3

บทบาทหน้าที่หลักของกลุ่มภารกิจวิชาการ (Scientific Response Team)

1. สืบค้น ติดตามข้อมูลทางวิชาการใหม่ๆ หรือที่เป็นปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับโรค/ภัยสุขภาพนั้นๆ ทั้งในและต่างประเทศ เช่น แนวทางการรักษาผู้ป่วย วิธีการป้องกันโรค ผลการศึกษาวิจัยที่สำคัญ เป็นต้น
2. เสนอกลยุทธ์ มาตรการในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน ตลอดจนจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อเสนอต่อผู้บัญชาการเหตุการณ์เพื่อดัดสินใจ
3. สนับสนุน และให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการให้กับผู้ปฏิบัติงานในศูนย์ปฏิบัติการฯ
4. ปฏิบัติงานกับกลุ่มภารกิจการวางแผน (planning) ในการจัดทำแผนเผชิญเหตุ (Incident Action Plan, IAP)
5. ประเมินผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย กลยุทธ์ มาตรการ เพื่อปรับปรุงกลยุทธ์/มาตรการให้เหมาะสมตามสถานการณ์ เช่น ประเมินประสิทธิผลของยา/วัคซีน เป็นต้น

หลักสูตรการจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข (Public health emergency management, PHEM)
ระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command System, ICS)
และศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน (Emergency Operations Center, EOC)
สำหรับบุคลากรสาธารณสุขระดับจังหวัด (ICS100)

คำถาม และข้อคิดเห็น

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
กองสาธารณสุขฉุกเฉิน

กรมควบคุมโรค
กองควบคุมโรคและภัยสุขภาพในภาวะฉุกเฉิน